

Avslappet stemning på grasbakken foran Trollheimshytta.

(Gudbrand Grøt)

overta ansvaret der organisasjonene gjør en fremragende innsats. Viktigst er det å tilrettelegge for valgmuligheter. Da er det opp til den enkelte å foreta sitt verdivalg. For den ene blir det hytte, for den andre blir det båt. For den tredje å finne seg en helle å legge soveposen under når kveldssolen synker over Vinnufjell. Vi er alle forskjellige - har alle våre behov. Jeg ser det som den fremste oppgave for de offentlige myndigheter i dette - og derigjennom som politikernes ansvar - at denne mangfoldighet i menneskesinnet skal finne grobunn og vekstmuligheter i et land som rår over slike rikdommer gjennom sine naturressurser.

Vi må verne om vår fellesarv, vi må satse våre krefter på å overbringe den i bedre stand til kommende generasjoner.

Det betyr ikke vern alene, det betyr også skånsom bruk - herunder også utnyttelse av ressurser som skaper det økonomiske grunnlag vi trenger for å mestre oppgaven.

Et aktivt år for TT

Av GUSTAV LIEN, TT's formann

Det er gledelig å kunne konstatere at 1982 ble et godt år for TT når vi ser alle våre virksomheter under ett. Men det kan ikke bortforklares at det først og fremst var utleievirksomheten utenom sesong som gjorde det til et godt år. Som tilfelle har vært i de senere årene for de fleste av landets turistforeninger, har også Trondhjems Turistforening en klar nedgang i besøket på hyttene, både i påsken og i sommersesongen. Hva denne generelle nedgang skyldes har vi vel ingen konkret forklaring på, men det antas bl.a. at Syden-reiser og flere andre fritidstilbud tar kunder fra turistforeningens marked.

Hva vi så skal gjøre med dette er naturligvis et viktig spørsmål, men det er i hvert fall helt åpenbart at vi ikke har økonomiske ressurser til å ta kampen opp med mange av de andre tilbudene som i dag lokker, og vi må dermed finne andre måter å markedsføre fjellet på. Det kan f.eks. være å vinne innpass med våre idéer og fjellet som livsverdi i skolen - vi har i hvert fall tro på at folk som får et positivt inntrykk av fjellet og friluftsliv i ung alder forblir trofaste mot fjellet hele livet igjennom.

Når det gjelder året 1982 konkret har vi imidlertid en del holdepunkter med hensyn til nedgangen i trafikken. For det første var værforholdene før og under påsken ikke av de beste. Og ettersom rapportene fra fjellet i presse og radio før påsken fortalte om dårlige forhold, rasfare, usikre vann og elver osv., så ble det nok til at mange holdt seg hjemme og bare tok kortere turer, f.eks. i Bymarka.

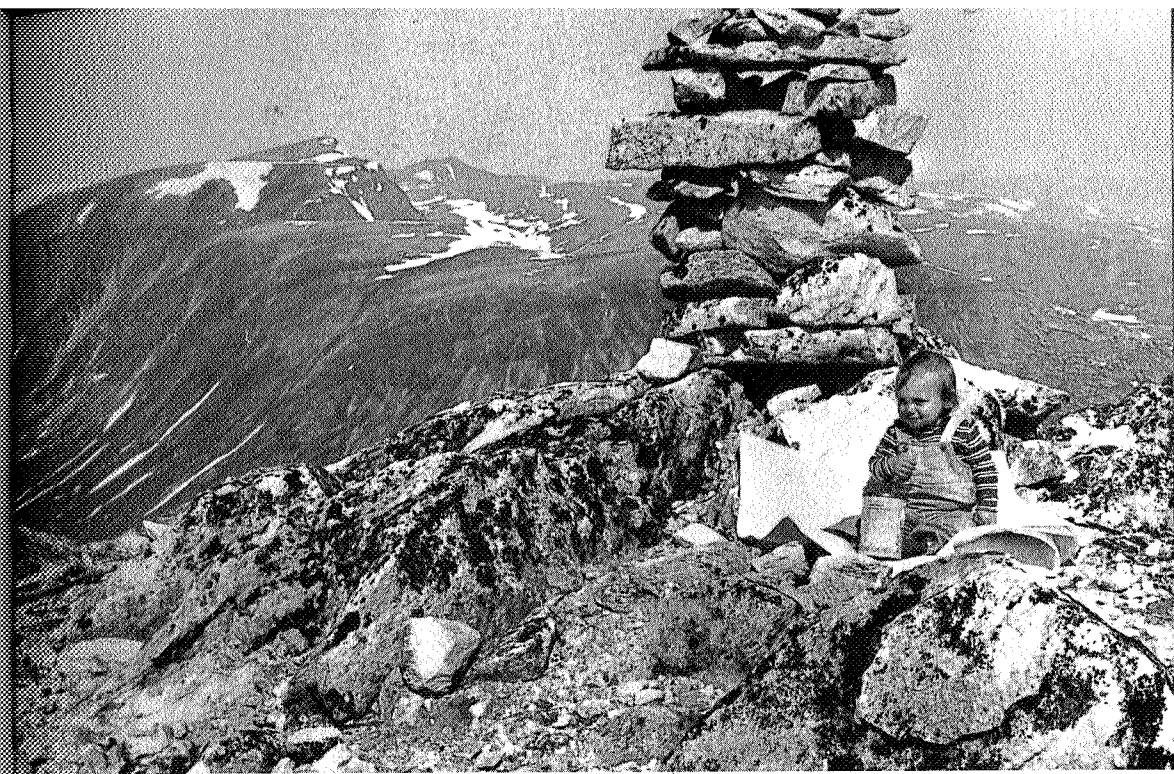
Dernest har Sylstationen vært stengt som følge av brannen, og dette har ført til langt mindre trafikk av svenske fotturister i Sylene.

Bl.a. har alle de tradisjonelle fellesturene vært avlyst, og det er klart at dette får betydning for besøksstatistikken. Sylstationen åpner imidlertid igjen i ny drakt i midten av mars 1983, og vi har dermed håp om å få antallet svenske turister opp igjen på samme nivå som tidligere. Også for besøket av nordmenn har nok det faktum at Sylstationen har vært stengt hatt betydning, fordi mange gjerne tar turen innom svensk side. Alt burde derfor ligge til rette for økt trafikk i Sylene i 1983 i forhold til 1982.

Det har altså vært utleievirksomheten som har reddet regnskapet også i 1982. Etterspørselen etter våre hytter - det er først og fremst tale om Gjevilvasshytta og Nedalshytta, til en viss grad også Jøldalshytta - har vært sterkt stigende og utover hele høsten var Gjevilvasshytta bortleid hver eneste helg etter sesongavslutningen sist i august. Hyttene leies ut til en rekke formål, fra brylluper og andre selskapseligheter i helgene, til skoleklasser som bruker hyttene som leirskole og ligger der hele uken. Dette siste er vi ikke minst interessert i, fordi det ikke bare gir penger på kort sikt, men høyst sannsynlig gir elevene minner og opplevelser som de gjerne vil dyrke videre senere i livet. Man kan dermed si at utleievirksomheten også er et ledd i vår egen markedsføring. Også mange voksne har gjennom utleievirksomheten stiftet bekjentskap med fjellet og TT for første gang, og i flere tilfelle har vi kunnet registrere at folk har kommet tilbake siden som vanlige fotturister for å oppleve mer.

I 1982 ble Dindalshytta ferdig restaurert og fremstår nå nesten som en ny hytte. Arkitekt Erik Stabell har i årboka for 1981 orientert nærmere for de arbeidene som er utført, og som i hovedsak har bestått i å få hytta bedre isolert, slik at den nå er mer velegnet til vinterbruk. Det er dessuten også skaffet ny innredning i soverom. Jeg vil anbefale medlemmer som ikke har vært på Dindalshytta å ta en tur, noe som i og for seg kan skje når som helst ettersom hytta er selvbetjent og tilgjengelig hele året.

Den andre av våre hytter i randsonen av Trollheimen, Orkelsjøhytta øst for Oppdal, står nå for tur for en tilsvarende ansiktsløfting. Kontrakt med håndverkere er underskrevet, og jeg kan også her vise til arkitekt Stabells redegjørelse for de arbeider som skal utføres. Stabell har en egen artikkel om dette lenger bak i årboka. Med dette håper vi å få bedre nytte av også denne hytta, som dessverre har vært i en nokså dårlig forfatning i mange år nå. Hytta ligger i et terreng som

Fjellet for alle! 1 år og på toppen av Okla. Blåhø bak til venstre. (Frode Rolvsjord)

jeg er sikker på at mange TT-medlemmer ville sette pris på å bli kjent med, og etter at hytta er restaurert blir muligheten til stede. Også denne hytta er selvbetjent og blir etter restaurering tilgjengelig hele året.

I Sylene har vi som kjent allerede for flere år siden fått etablert et fullstendig selvbetjeningsnett, ettersom det er selvbetjeningsavdelinger på de betjente hyttene når disse ikke er betjent. En tilsvarende ordning arbeider styret nå også med å få istand i Trollheimen, og konkret er vi kommet så langt at vi har fått laget et utkast til ombygging av uthuset på Jøldalen, slik at det skal bli plass til en selvbetjeningsavdeling. Saken har vært oppe til drøfting i styret én gang, og vil bli tatt opp igjen så snart en alternativ skisse for planløsning er utarbeidet. Også hvilke muligheter som foreligger på Gjevilvasshytta vil bli vurdert i løpet av 1983.

I Sylene er det klart for en restaurering/utvidelse av Ramsjøhytta. Arbeidene var planlagt igangsatt i 1982, men kom av forskjellige årsaker ikke i gang. Vi har imidlertid fått løfte om at dette skal skje i 1983, og det som forestår er, som det ble redegjort for i årboka for

1981, først og fremst en utvidelse av kapasiteten til omkring 20 senger. Denne hytta er meget godt besøkt, og en slik utvidelse av sengetallet er nå helt nødvendig.

Ellers når det gjelder Sylene kan jeg nevne at det nå er inngått kontrakt med eieren av Vektarhaugen om at TT leier hytta på helårsbasis, også i påsken. Eieren var her de første årene bundet av tidligere inngåtte private avtaler, men nå kan altså TT-medlemmene nyte godt også av denne hytta i påskesesongen. Hytta er selvbetjent og åpen hele året.

TT har i 1982 hatt møter med turistsjefene i Røros og Selbu/Tydal, og det er gitt uttrykk for ønske om en merket sommerrute fra Stugudal til Røros. Dette er også TT interessert i, ettersom vi på denne måten får kontakt med DNTs rutenett i Femundsmarka. TT har også fremlagt planer om å bygge en selvbetjeningshytte ved Vigelsjøen, men dette ligger nok ennå en del år frem i tid. Turistsjefene skal imidlertid i sommer sammen med vår ruteinspektør gå opp en trasé som kan merkes frem til Røros.

Vi har ennå ikke fått noen erstatning for Nordpå, som ble solgt til Holtålen kommune for noen år siden. Tanken har hele tiden vært enten å få bygget en egen selvbetjent hytte i det samme området (Nordpå seter ble holdt utenfor salget og eies fortsatt av TT, men et makeskifte med kommunen om en annen tomt er ønskelig), eller å få en kvarteravtale i Aunegrenda. Det arbeides imidlertid nå med dette og det er styrets håp at denne saken vil være ute av verden - i hvert fall papirmessig - i løpet av 1983.

TT har ellers i 1982 fortsatt sitt nære samarbeid med Nord-Trøndelag Turistforening (se artikkel av NTTs formann), og vi har også hatt flere møter med Trondhjems Skiklub. Begge foreninger har ved disse møtene vært representert ved arbeidsutvalg/forretningsfører, og bakgrunnen er at det er gjensidig interesse for et nærmere samarbeid mellom de to foreningene. Konkret planlegges det et felles informasjonsmøte våren 1983 (er kanskje allerede avholdt når dette leses) og det arbeides med en plan om et felles tidsskrift, der kanskje også Nord-Trøndelag Turistforening og Kristiansund og Nordmøre Turistforening kan ha interesse av å være med. Lykkes dette vil vi kunne tilby medlemmene i de fire foreningene et regionalt tidsskrift

Blåkoll

(Jon Arne Sæter)

for friluftsliv og fjellvandring, samtidig som det også er håp om ytterligere å styrke forbindelsene mellom disse foreningene.

I administrasjonen er Anne Mari Bergquist nå ansatt som forretningsfører, og kontoret betjenes videre av Anne Marie Eilertsen og Lillian Svingen.

Til slutt vil jeg gjerne få takke for alle gaver og bidrag som foreningen mottok i 1982. En del av disse pengene er bl.a. brukt til innkjøp av vaskemaskiner til Gjevillvasshytta og Nedalshytta, en fornyelse som i høy grad var påkrevet.

Så håper jeg at alle får mange fine turer i 1983.

Svartådalen i Trollheimen

- om folk i fjellet før oss

Av ARNFINN KJELLAND

For mange fjellvandrere er Jøldalshytta et naturlig utgangspunkt for turer i Trollheimen. Derfra går turen naturlig vestover, og etter en knapp kilometer deler løypene seg. Ei går rett sørover, mellom Svarhetta og Gråfjellet mot Nerskogen og Gjevillvatnet. Ei går rett opp den bratte lia mot Langfjellet og Trollhetta, og ei fortsetter midt imellom disse mot *Svartådalen*.

Svartådalen kommer faktisk før vi aner det, ihvertfall geografisk. De første setrene vi passerer etter at løypene deler seg regnes nemlig dit - og vannskillet følger også myrene her. Men enda er det et godt stykke igjen til det som av de fleste oppfattes som den «egentlige» Svartådalen - som vi kommer til en halvtimes tid fra Jøldalshytta, etter å ha «bikket» over kammen mot disse øverste setrene. Følger vi turistforeningens løype ser vi snart flere setre nedover dalen. Og det er som seterdal - som arbeidssted for folk i fjellet før oss - jeg nå skal ta for meg Svartådalen. Men her har det ikke bare vært seterdrift. Det store fangstgravsystemet ved foten av Geithetta og ved de nederste setrene vitner om andre og eldre måter å utnytte ressursene i fjellet på. Men disse ligger i historiens mørke, foreløpig.

Setrene oppe på plataet mot Jøldalen - Hosetsetra, Haugasetra og Øyasetra etter kartet - har altså også vært regnet til Svartådalen. Men de er nok sikkert de yngste setrene i området, selv om seterbrukets oppkomst og eldste historie her som så ofte ellers er svært uklar. Det har forøvrig nylig vært en rettssak om rettighetsforholdene her, hvor bl.a. framvoksten av setrene ble forsøkt belyst. Konklusjonene var ikke entydige. Såvidt jeg kan forstå ble disse setrene ryddet på